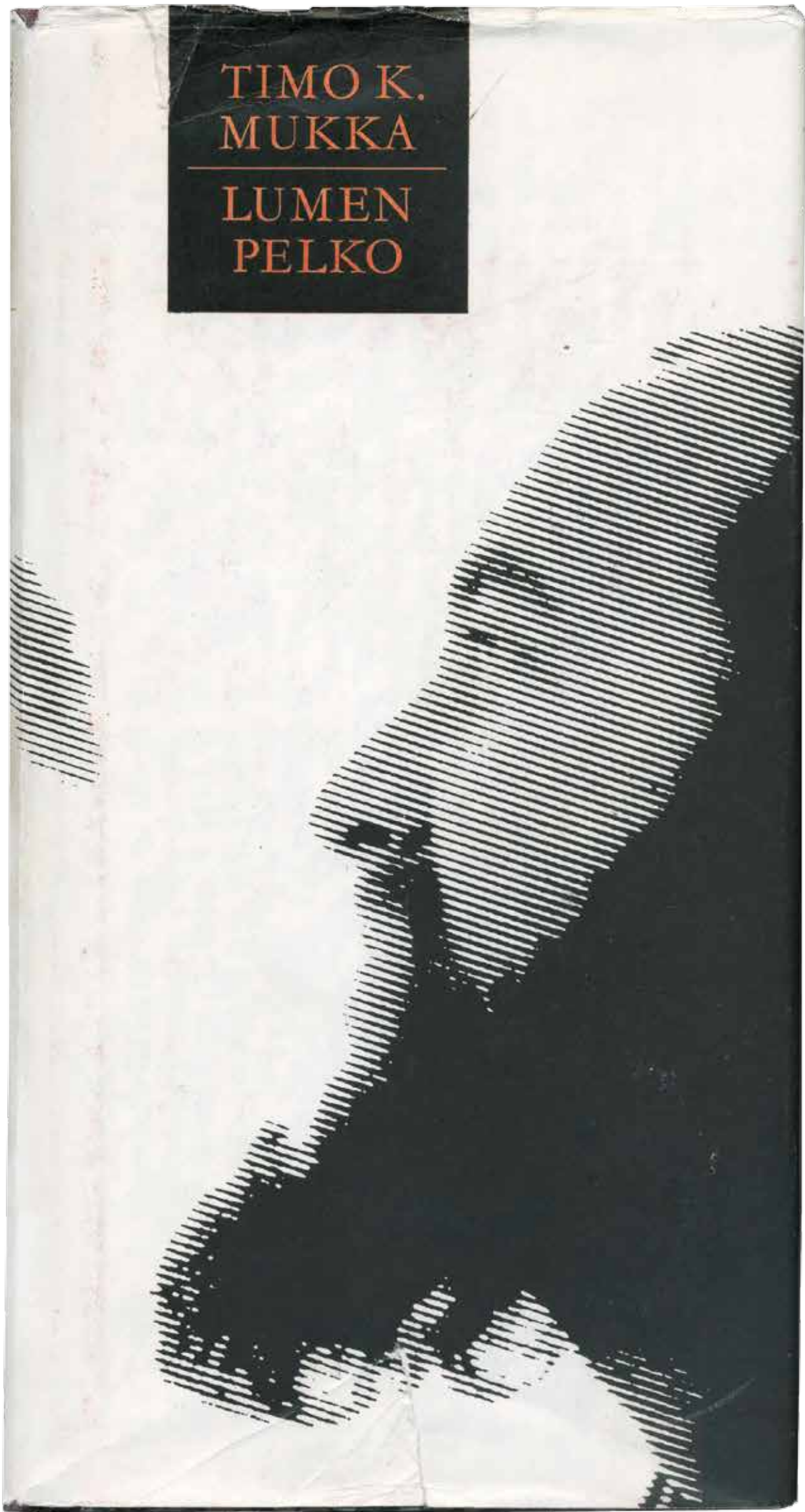

LUMEN PELKO 1970

YDINLASKEUMAN PELKO ARKTISEN HYSTERIAN VARJOSSA

Mukka vaihtoi kirjojensa kustantajaa. Gummerukselta WSOY:lle oli jo aiemmin siirtynyt tuttu kustannustoimitaja Vilho Viksten. Mukalla oli valmisteilla kaksi teosta, novellikokoelma *Lumen pelko* ja romaani *Kyyhky ja unikko*. Ne ovat viimeiset kirjailijan elinaikana julkaistut kaunokirjalliset teokset.

Mukka kirjoitti Vilho Vikstenille WSOY:öön:

Orajärvi 6.11.1969

Ohessa nämä tekstit. ”Aamutunnelma”-novelli on julkaistu VIPissä viime kesänä.

Jos et pidä sataa sivua kirjan minimikokona, tästä saattaa syntyäkin pieni sievä opus.

Terveisin
T K Mukka

Orajärvi 21.11.1969

Kiitos suuri. Helpotti oloa. Palautan ohessa sopimuksen allekirjoitettuna. Harmittaa kun en ehtinyt lähettää verokirjaa, enää sitä ei kai tälle vuodelle kannata lähettääkään.

Terveisin
T K Mukka

Orajärvellä 5.3.1970

Tässä tämä novelli sitten on. Toivon ettet kovin paljon pettyisi sen suhteen. Minua näköjään vaivaa jonkinlainen rakenteen-vaikeuttamis-mania.

Terveisin
Timo

Sisältää novellit

Lumen pelko
Epäsuoria vihjeitä Bert Plotkan vaimolle
Susi

Toni Lahtisen mukaan novellia Aamutunnelma harkittiin osaksi kokoelmaa *Lumen pelko*, mutta aiheesta luovuttiin. Aikakauslehti VIPin lisäksi se on julkaistu postuumisti kokoelmassa *Näin hetki sitten ketun* (2010).

Lumen pelon niminovellin tulkinnan voi rakentaa ydinasevarustelun synnyttämästä atomipelosta. Neuvostoliiton maanpäällisistä ydinkokeista Novaja Zemljan saarella kulkeutui radioaktiivisia laskeumia Lappiin. Lahtisen mukaan tämä tulkintakehys jäi aikalaiskriitikoilta enimmäkseen arktisen hysterian varjoon vaille huomiota, mutta Mukan pohjoinen kollega Oiva Arvola ilmaisi asian selvästi Lapin Kansaan kirjoittamassaan arvostelussa. Hän kirjoitti suorastaan aistineensa novellista ne miltei hysteriset tunnot, jotka olivat ilmassa, kun laskeumaa pelättiin erityisesti pohjoisessa.

Kuoleman läheisyyden varjostaman unimatkan jälkeen Lumen pelko -novelli päättyy kohtaukseen, jossa lumisade alkaa.

Nainen laski lasin kädestään ikkunalaudalle ja tarrautui käteeni. Sanokaa te . . . olette viisas, alkaako tämän jälkeen enää elämää?

Mistä hän puhui.

Minä olen hysteerinen, hän sanoi. En haluaisi vielä . . .

Hän vaikenä kesken lauseen ja peitti silmänsä. Katsoin ulos, missä suuret harmaat pilvet lähestyivät kesämaita.

Se on totta! hän itki. Se on totta!

Vihreälle nurmelle ja lämpimään veteen putoilivat jo ensimmäiset hiutaleet.

”Rakenteen-vaikeuttamis-manialla” Mukka viittaa novelliin Epäsuoria vihjeitä Bert Plotkan vaimolle. Novelli koostuu kolmen henkilön erillisistä tekstiosuuksista, jotka on esitetty näkökulmatekniikan tapaan. Kirjan takakansiteksti taustoittaa novellia ajoittamalla sen synnyn Mukan Islannin-matkaan.

Susi-novellin kirjallisia taustoja selvittää Toni Lahtinen. Mukan julkaisematon novellikäsikirjoitus ”Kirje Sudelle” (1965) muistuttaa Petronius Arbiterin *Trimalkion pitoihin* sisältyvää tarinaa sotilaasta, joka kirkkaalla kuutamolla muuttuu ulvovaksi pedoksi. Mukan novellikäsikirjoitus sulautui loppuluvuksi romaaniin *Täältä jostakin* ja päättyi itsenäisenä kertomuksena ”Susi” *Lumen pelko* -kokoelman viimeiseksi novelliksi. Muodonmuutosaihelma toteutuu täydellisenä novellin lopussa.

Alkukatkelma novellista Susi:

Täällä ammuttiin muutama päivä sitten suuri harmaa susi, joka oli tullut rajan yli idästä, Neuvostoliitosta. Se oli juossut koko päivän, sen lihaksissa tuntui puutumus ja kipu, nyt ilta-päivällä oli hengitys muuttunut vaivalloiseksi läähätykseksi. Joen jäätä pitkin juostessaan se oli nähnyt takaa-ajajan useaan otteeseen ja huomannut, että ponnistipa se miten kovasti tahansa, ei välimatka mieheen kasvanut, vaan päinvastoin. . . välimatka oli lyhyempi kuin muutama hetki sitten.